

Františkovo slovo

č.146

Papežova důvěra může Al Azhar povzbudit k hledání konkrétních cest reformy

Kardinál Eijk: Stáváme se malou církví se silnou vírou

Kardinál Tauran: V sunnitském islámu se děje cosi dobrého

Papež: Egypt je z hlediska minulosti i dneška znamením naděje a bratrství

Křesťansko-muslimské setkání v Taizé

Metodou církve není proselytismus, nýbrž dosvědčování poslušnosti

Nový zákon posiluje náboženskou svobodu ve Spojených státech

O poctivé a pokrytecké rigiditě

výtah hlavních myšlenek z promluv papeže Františka a zpráv z Vatikánu. Plné znění naleznete na stránkách Radio Vaticana.

Papežova důvěra může Al Azhar povzbudit k hledání konkrétních cest reformy

Řím. Dvoudenní papežova cesta do Egypta povzbudila křesťany i muslimy ve vědomí, že jsou součástí jednoho národa, říká islamolog z Papežského východního institutu, egyptský jezuita **o. Samir Khalil Samir**.

Cesta byla zajisté důležitá, protože Egypt se nachází v izolaci a tato cesta mu otevírá prostor. Muslimové vnímají obtížnou situaci způsobenou terorismem a ačkoli všichni říkají, že islám nemá s terorismem nic společného, všichni vědí, že jde o islamistický terorismus. Stačí se podívat na jejich vlajku, na které stojí slova „muslimského kréda“ par excellence a černou barvu, která je barvou Mohamedova praporu, stejně jako Mohamedův meč. Je tedy zřejmé, že jde o stoprocentně islamistický terorismus, a z toho se přirozeně odvíjejí problémy v muslimském světě. Chceme-li ukazovat, že islám je pokojný, musíme uznat, že v islámu je obojí, boj i pokoj, tak jako v životě Mohameda a v Koránu. Když je tedy možné svobodně mluvit, nalézt člověka, který vás podpoří a sympatizuje s vámi, jako to učinil papež, dodává to odvahu jak prezidentovi, tak Al-Azhar a samozřejmě také všem křesťanům v Egyptě. Všichni totiž tímto terorismem trpíme.

Tato cesta měla ještě další význam. Muslimové mohli pocítit své spojení s křesťany v této chvíli zkoušky. Na jedné straně jsou mezi nimi ti, kteří útočí, ale na druhé straně je tu někdo, kdo říká, vy jste naši bratři. V tom tedy spočívá svědectví tohoto setkání.

Pokud jde o mezináboženský dialog, co nového přináší setkání papeže s šejkem Al Tajíbem?

Základní věcí je papežova důvěra k Al-Azhar a k Al-Tajíbovi, povzbuzuje ho a říká mu: „Pokračujte tímto směrem, cestou nenásilí.“ Al-Azhar ji sice proklamuje, a lidé jsou tomu rádi, ale ptají se, co dělá k jejímu reálnému uskutečnění. Setkání tedy může být povzbuzením k tomu, aby nejen ideologicky hlásala: „My jsme proti“ – což skutečně také je – ale aby se také více zamýšlela nad konkrétním způsobem, nad tím, jaké prostředky je potřeba si osvojit v rámci učení. Jak to požadoval už prezident Al-Sisi, když volal po revoluci v islámském učení. A jak předat poselství pokoje všem věřícím, všem muslimům. V této věci mohou počítat s podporou křesťanů, jak to dosvědčilo papežovo poselství během návštěvy.

Jaký byl význam papežské návštěvy pro koptskou pravoslavnou církev a pro nevelkou komunitu egyptských katolíků?

Pro koptskou katolickou komunitu, která je velmi malá, tato cesta znamená, že papež se zajímá také o nás – ačkoli je nás méně než 300 tisíc. A to je velmi důležité. Ale říká nám také to, že papež je otcem všech křesťanů, nejen katolíků, ale i dalších křesťanů, ba i všech ostatních. Cesta tedy dosvědčila toto bratrství se všemi. Je to dimenze, kterou vidíme v jeho objetí s imámem Al-Tajíbem či s prezidentem, které bylo upřímně láskyplné. Už jen to promlouvá více než projevy. Dále dohoda s pravoslavnými, která vedla ke shodě ohledně otázky křtu, resp. nutnosti nového křtu. Je to krok kupředu, který jsme si neuměli představit, nečekali jsme, že bude uskutečnitelný tak rychle. Cesta na všech úrovních ukázala, že jsme jedna rodina. Jeden národ, egyptský národ, jsme různí, ale v této různosti je bohatství a nikoli ochuzení. Myslím, že to je trojí poselstvím této velmi rychlé egyptské cesty. Na nás nyní je, aby bylo uskutečňováno v každodenním životě.

Kardinál Eijk: Stáváme se malou církví se silnou vírou

Utrecht. Holandskou církev čekají radikální změny. Počet věřících v příštích letech významně poklesne a katolíci se budou muset vzdát většiny kostelů. Zůstane však nevelká skupina věřících se silnou a pravou vírou, evangelijní kvas – domnívá se holandský primas, kardinál Willem Eijk. Příznaky těchto proměn jsou podle něj viditelné už dnes. Generace katolíků polemizujících s učením církve vymírá. Mladá generace přijímá katolické učení bez problémů, modlí se, chápe význam adorace a pravidelně přistupuje ke zpovědi.

V rozhovoru pro italský týdeník *Tempi* kardinál Eijk poukazuje na spoušť, jakou sekularizace způsobila v holandské církvi. Zahájena byla v první polovině 20. století a v šedesátých letech nabrala na síle. Napomáhali jí liberální teologové, kteří podlehlí dominantní kultuře. Vážně se zanedbala katecheze. Místo svátostí s námi mluvili o Che Guevarovi – vzpomíná na své mládí kardinál Eijk. Když jsem v polovině osmdesátých let sloužil jako kaplan, věděl jsem, že většina farníků s nesouhlasí s obsahem homilií. Tehdejší návštěva Jana Pavla II. (v květnu 1985) byla snad nejobtížnější v celém jeho pontifikátu. Protesty proti papežovi byly všudypřítomné – dodává holandský kardinál. Ve srovnání s touto situací je dnes možné hlásat víru bez překážek. Stáváme se malou církví, avšak se silnou vírou – zdůrazňuje kardinál Eijk. Oficiální statistiky Spojených národů, které řadí Holanďany k nejšťastnějším národům světa (6. místo), mohou být zavádějící, poznamenává utrechtský arcibiskup. Jejich kritériem je totiž materiální blahobyt. Jiné průzkumy naopak ukázaly, že dvě třetiny Holanďanů jsou pesimisté, přesvědčení, že se jejich země ubírá špatným směrem.

Skladba holandských katolíků je pestrá. Křesťanští přistěhovalci, kterých je 800 – 900 tisíc, jsou často ve víře vzdělanější než domácí obyvatelstvo a ve farnostech velkých měst jsou často velmi aktivní, podotýká kardinál Eijk. Pokud jde o muslimské imigranty, připouští, že jistá část se rovněž sekularizovala. Od roku 2004 však lze sledovat posilování islámské identity, zejména Turci a Maročané jsou praktikující z 95%. Z milionu muslimů usazených v Holandsku navštěvuje každý pátek mešitu 40% vyznavačů islámu, což je značně více než v případě křesťanů, z nichž přichází na bohoslužby 10-15% a pravidelných účastníků katolických mší v neděli je méně než 5%. „Muslimové mají silnější náboženskou identitu než dnešní protestanté a katolíci,“ uzavírá kardinál Eijk.

Kardinál Tauran: V sunnitském islámu se děje cosi dobrého

Vatikán. Zasáhla mne vstřícnost, s níž byl papež přivítán v Egyptě, jak ze strany politických a náboženských vůdců, tak běžnými lidmi a médii – říká kardinál Jean-Louis Tauran, který Františka doprovázel z titulu předsedy Papežské rady pro mezináboženský dialog. Bilance dvoudenní návštěvy je podle něj rozhodně pozitivní. Připouštím, že v sunnitském islámu se děje cosi dobrého a konstruktivního, říká kardinál Tauran:

„Uvědomme si, že papež se objevil na sunnitské univerzitě Al-Azhar poprvé v dějinách. A co více, pronesl na tomto místě velmi důležitá slova. Poukázal na hlavní požadavky mezináboženského dialogu, totiž identitu, vzájemnost a upřímnost. Z celé síly zdůraznil, že násilí není slučitelné s náboženstvím. Velmi důležité je také to, že se František vyjádřil ke vztahu víry a politiky. Zdůraznil, že se nesmějí asimilovat, nýbrž je potřeba rozlišovat je jako dvě různé dimenze. To je velmi vážný problém současného islámu. Papež se staví jak proti jejich směšování, tak proti separaci náboženství a politiky. Jde o rozlišování,“ řekl Vatikánskému rozhlasu kardinál Tauran.

Papež: Egypt je z hlediska minulosti i dneška znamením naděje a bratrství

Vatikán. Na Svatopetrském náměstí se dnes ráno sešlo asi 20 tisíc lidí, aby se účastnili generální audie Svatého otce. Na úvod byl jako obvykle v osmi jazycích přečten biblický úryvek. Čtení z Matoušova evangelia (2,13-15) o útěku Svaté rodiny do Egypta navodilo téma promluvy, kterou papež František věnoval svojí nedávno skončené návštěvě Egypta. Při jejím bilancování papež mimo jiné řekl:

„Moje návštěva univerzity Al-Azhar, nejstarší islámské univerzity a nejvyšší akademické instituce sunitského islámu, měla dvojitý horizont. Jednak dialog mezi křesťany a muslimy a zároveň podporu míru ve světě. Na Al-Azhar došlo k setkání s vrchním imámem, na které navazovala Mezinárodní konference o pokoji. V tomto kontextu jsem pronesl reflexi, ve které jsem označil Egypt na základě jeho dějin za zemi civilizace a zemi smluv. Pro celé lidstvo je Egypt synonymem starověké civilizace, pokladů umění a poznání; a to nám připomíná, že pokoj se vytváří výchovou, formováním moudrosti a humanismem, jehož integrální součástí je náboženská dimenze, vztah k Bohu, jak připomněl ve své promluvě vrchní imám. Pokoj se vytváří rovněž přijetím smlouvy mezi Bohem a člověkem, která je základem všech mezilidských smluv a stojí na Desateru, jež je vepsáno do kamenných desek na Sinaji, ale mnohem hlouběji do srdce každého člověka všech dob a všech časů. Tento Zákon je shrnut ve dvou přikázáních lásky: k Bohu a k bližnímu.“

Křesťansko-muslimské setkání v Taizé

Taizé. Komunita bratří z Taizé organizuje příští víkend setkání mladých křesťanů a muslimů. Probíhat bude pod heslem: „Probudit Boží přítomnost v nás“. Jak říká představený komunity, bratr Alois, akce vznikla zcela přirozeným způsobem. Do Taizé totiž přijíždí mnoho muslimů. Často doprovázejí své křesťanské přátele nebo patří ke školním skupinám. Kromě toho komunita hostí muslimskou rodinu ze Sýrie a 20 mladých muslimů ze Súdánu, Eritreje a Afghánistánu. Mladí muslimové přijíždějí do Taizé, protože se upřímně zajímají o křesťanství. Křesťané, mezi nimiž žijí, jim ovšem nedokáží poskytnout úplné informace o své víře, podotýká bratr Alois. Víkendové setkání připravené bratry z Taizé má tuto mezeru zaplnit. V jeho rámci proběhne také konference na téma křesťanství a islámu. Pro muslimy bylo v Taizé určeno zvláštní místo k modlitbě. Křesťanští účastníci se budou jako obvykle modlit v kostele smíření.

Bratr Alois poznamenává, že po teroristických útocích ve Francii vzrostla vzájemná nedůvěra mezi muslimy a křesťany. K jejímu překonání je nutné navázat osobní vztahy. Řešením rozhodně není krajní laicismus, který pohrdá náboženstvím a usiluje o jeho vymýcení z veřejného života. Podle bratra Aloise jsou tyto tendence vykořeněním právě laickosti, která ctí náboženství a umožňuje všem svobodně vyznávat svoji víru. Tétoho názoru je naštěstí mnoho Francouzů – dodává představený Komunity z Taizé.

Kázání z Domu sv. Marty

Metodou církve není proselytismus, nýbrž dosvědčování poslušnosti

Vatikán. Církev je na nohou a na cestě, vnímá znepokojení lidu a stále se raduje – kázal papež František při ranní mši v kapli Domu sv. Marty.

„V prvních osmi kapitolách Skutků apoštolů – řekl papež v úvodu - jsou shrnuty celé dějiny církve: kázání, křty, konverze, zázraky, pronásledování, radost a tak ohavný hřích těch, kdo

se připojují k církvi, aby se věnovali svým záležitostem, tedy těch, »dobrodinců« církve, kteří církev nakonec podvedou, jako Ananiáš a Safira.“ Po tomto úvodu Petrův nástupce blíže komentoval dnešní pasáž ze Skutků apoštolů (8,26-40), která popisuje, jak byl apoštol Filip andělem Páně poslán za etiopským hodnostářem, který kolem něho právě projížděl ve svém voze, aby mu hlásal evangelium. Papež František se zaměřil na tři slova a vybídnul přítomné, aby si doma v poklidu k tuto pasáž opět přečetli. První slovem byl pokyn Pánova anděla »Vstaň a jdi«. „Tato slova jsou znamením evangelizace, která je hlavním povoláním i potěchou církve.“

„Neříká: »Zůstaň klidně sedět doma«. Aby církev byla věrná Pánu, musí být vždycky na nohou a na cestě. »Vstaň a jdi«. Církev, která nevstává a není na cestě, roznemůže se.“

„Upadne do psychologických a duchovních traumat, pokračoval papež. Uzavře se do malého světa řečí a věcí postrádajícího horizonty. »Vstaň a jdi«, postav se na nohy a dej se na cestu. Takto má jednat církev, která evangelizuje,“ zdůraznil. »Jdi a připoj se k tomu vozu« - tak zní další pobídka, kterou Duch adresoval Filipovi a kterou papež komentoval. „Na voze byl Etiopan, židovský proselyta, který se vracel z Jeruzaléma, kde se účastnil bohoslužby, a cestou si nahlas četl proroka Izaiáše. Filip tomuto »ministru financí etiopské královny« (srov. Sk 8,27) položil otázku a stal se zázrak. Duch přiměl Filipa naslouchat vnitřnímu neklidu tohoto muže.“

„Všichni muži, všechny ženy chovají v srdci neklid – dobrý či špatný – ale je to neklid. Naslouchej tomuto neklidu. Duch neříká: »Jdi a věnuj se proselytismu«, nikoli. »Jdi a slyš«. Naslouchání je druhý krok. Prvním je »vstaň a jdi«, druhým »slyš«. Je třeba naslouchat tomu, co pociťují lidé ve svém srdci. »Že smýšlí špatně?« – namítne někdo. Chci je tedy slyšet, abych porozuměl jejich neklidu. Všichni máme ve svém nitru neklid. A církev se má dobrat tohoto lidského neklidu.“

„Když Filip začal komořímu vysvětlovat jeho nejasnosti, vycházející od toho místa z Písma, které právě četl, komoří jej přizval k sobě do vozu, a Filip mu s jemnocitem mohl předložit radostnou zvěst. To však bylo možné proto, že Filip přistoupil, aby naslouchal,“ podotkl Svätý otec.

A zatímco Etiopan naslouchal Filipovi, Pán v jeho nitru působil, a dotyčný muž začal chápat, že Izaiášovo proroctví se vztahovalo na Ježíše. Zrodila se v něm víra v Ježíše až do takové míry, že chtěl být ihned pokřtěn. Byl to on, kdo žádal o křest – zdůraznil papež František – protože v jeho srdci působil Duch svätý. Když mu Filip udělil křest, pokračoval pak svou cestou a radoval se, zatímco Filipa poslal Duch Páně jinam.

Radost byla třetím slovem, které papež František vyzdvihl. „Církev – zopakoval – má být na nohou, má si počínat jako naslouchající matka a s milostí Ducha nacházet slova, která je třeba říci.“

„Matka církev rodí mnoho dětí touto metodou, kterou není proselytismus. Je to metoda dosvědčování poslušnosti. Církev nám dnes praví »raduj se«, raduj se radostí z toho, že jsi křesťan, i v těžkých chvílích. Když totiž po ukamenování Štěpána vypuklo velké pronásledování, rozptýlili se v jeho důsledku křesťané jako zrna unášená větrem a začali Ježíšovo Slovo zvěstovat všude. Pán ať nám všem daruje milost prožívat církev takto, tedy být na nohou, vycházet ven, naslouchat lidskému neklidu a stále se radovat.“

Končil papež František dnešní homilii v kapli Domu sv. Marty.

Nový zákon posiluje náboženskou svobodu ve Spojených státech

USA. Prezident Donald Trump podepsal nařízení, které chrání a zvětšuje náboženskou svobodu ve Spojených státech. Učinil tak během oslav Národního dne modlitby za přítomnosti náboženských představitelů a sociálních aktivistů. Za katolickou církev se jej účastnil předseda episkopátu kardinál Daniel DiNardo a washingtonský metropolita, kardinál Donald Wuerl. Před podpisem dokumentu se oba osobně setkali s prezidentem Trumpem na schůzce, kterou první z jmenovaných později označil za „kráskou, ale efektivní“.

Výkonné nařízení podepsané Donaldem Trumpem je podle mínění většiny náboženských představitelů první dobrý krok správným směrem. Podle předsedy biskupské konference USA, kardinála Daniela DiNardo „mírní závažné a citelné následky zákona o zdravotnictví zavedeného administrativou Baracka Obamy“. Jak známo, Obamova reforma zavazovala všechny instituce, včetně katolických, k financování pojištění pokrývajícího sterilizaci, antikoncepci a potraty.

Dalším významným bodem Trumpova zákonodárného kroku je omezení tzv. Johnsnovy úpravy z roku 1954. Tento předpis odňal daňové úlevy církvím, které se angažují v politické činnosti.

Komentátoři tvrdí, že nařízení neřeší všechny problémy spojené s dodržováním náboženské svobody ve Spojených státech. Dokument podepsaný prezidentem je podle nich daleko uhlazenější než jeho předchozí verze, která v únoru unikla do médií.

O poctivé a pokrytecké rigiditě

Vatikán. Také dnes jsou v církvi lidé, kteří vlastní hřích zakrývají rigiditou, kázal papež František při ranní eucharistii v kapli Domu sv. Marty. Petrův nástupce komentoval první čtení ze Skutků apoštolů (9,1-20) a zaměřil se na postavu sv. Pavla, který se z krutého pronásledovatele stává mírným a trpělivým hlasatelem evangelia.

„Poprvé se Pavlovo jméno objevuje při ukamenování Štěpána“, poznamenal papež František. Byl to přísný mladý muž, idealista, přesvědčený o tvrdosti Zákona. Ve své pevnosti však byl poctivý, dodal papež. Ježíš naopak musel odsoudit představitele takové rigidity, která není poctivá.

„Jsou to rigidní lidé vedoucí dvojí život. Dávají na odiv svou krásu a bezúhonnost, ale když je nikdo nevidí, dopouštějí se špatností. Onen mladý muž však byl čestný a pevně věřil. Když o tom mluvím, myslím na mnohé mladé lidi, kteří dnes v církvi podlehli pokušení rigidnosti. Někteří z nich jsou poctiví a dobří – musíme se modlit, aby jim Pán pomohl v růstu na cestě mírnosti.“

Jiní však zakrývají rigiditou své slabosti, hříchy a chorobnou osobnost, aby se prosadili vůči druhým, pokračoval papež. Šavel, který v takovéto přísnosti vyrostl, nemůže vystát to, co považuje za herezi, a dává se do pronásledování křesťanů. Jak papež hořce podotknul, alespoň při tom nechával naživu na děti, kdežto dnes se ani to nedělá...Šavel se tedy vydává do Damašku, aby zajal křesťany a odvedl je jako vězně do Jeruzaléma. Cestou však dochází k setkání s jiným mužem, který promlouvá mírným hlasem: „Šavle, Šavle, proč mě pronásleduješ?“. Z tvrdého mladíka a rigidního muže se rázem stalo dítě, které se Pánem

dává odvést tam, kam jej volá. V tom spočívá síla Pánovy mírnosti. Ze Šavla se stává Pavel, který pak hlásá Pána až do konce života a podstupuje pro něj utrpení.

"A tak tento muž káže ze své vlastní zkušenosti druhým a přejíždí z místa na místo, je vystaven pronásledování a mnoha dalším problémům, včetně samotné církve, kde trpí hádkami mezi křesťany. Muž, který v horlivosti Zákona pronásledoval Pána, řekne křesťanům: Tím, čím jste se vzdálili Pánu a zhřešili jste – myslí, tělem a všemi údy, se nyní dejte do služeb dokonalosti a vzdávejte Bohu slávu."

Mezi soběstačností, rigiditou a mírností probíhá dialog, upozornil dále papež. Je to dialog mezi poctivým mužem a Ježíšem, který k němu jemně promlouvá. Tak začíná příběh mladíka, kterého jsme poznali během Štěpánova kamenování. Pavlův život je podle některých názorů fiaskem, stejně jako Ježíšův.

"To je křesťanova cesta – jít dál v Ježíšových stopách, které jsou stopami kázání, utrpení, kříže a vzkříšení. Prosme dnes Šavla zejména za rigidní členy církve – za rigidní poctivce, jako byl on, kteří jsou pomýleně horliví, i za rigidní pokrytce, kteří vedou dvojí život a o kterých Ježíš říká: „Dělejte všechno, co vám řeknou, ale podle jejich skutků nejednejte“. Prosme za všechny, kdo jsou rigidní."

Vyzýval papež František v závěru dnešní ranní homilie v Domě sv. Marty.